

ԿՐԹՆԱԿԱՆ (ԻՐԱՐ ԶԱՐՈՁ)

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՊԱԿԱՍԸ

«Մի ինչ պակաս է ինձ»
(ՄԱՐԿ. Ժ. 21)

Անահիկայի չեկաւ բնաւ Յիսուս, երբ օր մը հարուստ երիտասարդ մը յանկարծ այցելեց իրեն, և որտաղին բառերով սկսաւ խօսիլ իրեն հետ։ Ո՞վ կրնայ ըսել թէ այն պիտիներուն մէջ ալ երբեմն երբեմն չի ծագիր ճշմարտութեան լոյսը, ինչ որ այդպէս լինէր՝ ի՞նչ մեծ բարեգործութիւններէ զըրկուած պիտի մնար մարդկութիւնը։

Ընդունեց զանիկա համակրանքով։ Ընտեց անոր, հաճութեամբ նոյնիսկ (և ևետաբանիչն է որ կ'ըսէ. «Անոր նայեցաւ», ճսիրեց զայն»։ ու երբ բոլոր իր հարցումներն ու խոստովանութիւնները վերջացուց ան, և պէտք չընդաւորինքն ալ իր խօսքը ընէ անոր, ըսաւ պարզապէս. «Մէկ պակաս մը միայն ունիս դուն՝ կատարեալ ըլլալու համար»։

✱

Բայց թողունք պահ մը պատմուածքին միւս կէտերը, և խորհինք Յիսուսի կողմէ աւոր եղած այդ նկատողութեան վրայ։ Ձեռն մը կը պակսի քեզի. կամ, պակաս բան մը ունիս դուն։ Անոնք՝ որ հոն էին այդ միջոցին, իր գրկած և սիրած մանուկներուն ծնողքները, զոր օրինակ, որոնք թերևս էլ էին հեռացած տակաւին, բայց իր աշակերտները մանաւանդ՝ որոնք ամենէն աւելի կրնար զարմանք ազդած ըլլալ հաթուտի մը այդ այցելութիւնը, կը մտածեմ թէ տարօրինակ պէտք է գտած ըլլան Յիսուսի այդ դիտողութիւնը։ Ի՞նչ կրնար պակսիլ այդպիսի անձի մը վրայ, որ՝ երկտասարդ՝ յոյսի և քաջութեան այն հասակին մէջ էր, ուր մարդս, երբ մանաւանդ չի ճաննար տառապանքին դառնութիւնները, կրնայ ամէն շնորհաց ընդունակ եւ ընդունարան ընել ինքզինքը. և որ, վերջապէս, զիրքի տէր, ինչպէս կ'ըլլային հին ատեն մանաւանդ ու Արեւելքի գաւառական քաղաքներուն մէջ, հարուստը, պատկառանք կ'ազդէր իր չորս դին, ու կը վայելէր ամէնուն յարգանքը։

Միջակ մտայնութեան տէր հոգիներու համար, ինչպէս էին անտարակոյս այդ շինականները, ու նաև — ներուի մեզի ըսել — տակաւին աշակերտներն ալ, որոնք դեռ ժամանակի և աւելի լոյսերու պէտք ունէին

ճանչնալու համար Յիսուսի մէջ ևստուծոյ ճշմարտութիւնը, այո՛, այս ամէնուն համար, կատարելութիւնն հեռու էր կրնար ըլլալ այդ առաւելութիւններ ունեցողին բարոյականը. և ատոր համար է որ Յիսուսի այդ խօսքը անհասկնալի կը մնար գուցէ իրենց։

✱

Բայց ի՞նչ անոնք այդպէս կը խորհէին, վստիկ ա՛յդպիսի միայն կրնային խորհիլ արգարեւ, ի՞նչ էր բուն իսկ Յիսուսի ըսել ուզածը. իր ամենատես աչքերը, որոնք կրնային կարգալ հրեկամունքներու զաղտնիք մարդուն մէջ, ի՞նչ բան էր որ պակաս կը գտնէին արդեօք անոր վրայ։

Ա. Սրէնքին բարոյականութիւնը արդեօք... բայց չէ՞ որ այդ մտքը անոր ուղղած իր հարցումին ի պատասխան անիկա ըսէր էր խաղաղ խղճմտանքով թէ պահած է օրէնքը, ապրելով տասնաբանեայ պատուանկներու լիութիւն գործադրութեան կեանք մը. իր մանկութիւնն է՛ր վարժուած էր պատուելու իր ծնողքը, ու ընտանեկան մաքուր դաստիարակութեան մը ազդեցութեան տակ նողկանք զգացած էր միշտ այն բոլոր մտութիւններէն, որոնք ի պատասխան մարդկային հոգին, սրբելով ջնջելով անոր վրայն ևստուծոյ պատկերին կնիքը։

Բ. Մի՞թէ կրօնական դպացու մը... բայց առանց ատոր, որ հիմն է բարոյականին, ի՞նչպէս պիտի կարենար անիկա ունենալ բարի վարքի և պարկեշտ բարքի շնորհները, որոնցմէ յայտնի է թէ զուրկ էր ինքը։ Իսրայէլացեաց մէջ, Յիսուսի ժամանակ ալ տակաւին, ընտանեկան կեանքի հոգին էր ան, կրօնական զգացումը. յատուկ ուշադրութիւն կը դարձնէր անոր մշակումին. ժողովրդանոցները, որոնցմէ կարնայ ամենէն հասարակ գիւղերուն մէջ անգամ, պաշտամունքի վայր ըլլալէ աւելի հոգեւոր վարժողութիւն էին, ուր ռաբբիներէն գատ խօսելու փոքր ի շատ շնորհք ունեցող անձեր կը քարոզէին միշտ։ Ինչ որ անոնց մէջ կը սովորեցնէին՝ ուսուցումի աւելի նպատակաւ յարմար միջոցներով կ'աւանդուէր մատաղ սերունդին, զպրատանք մէջ, որոնք այդ աղօթարաններու կշտին գոյութիւն ունէին ամէն տեղ։ Մանկութիւնը այս յարկերուն մէջ էր որ կը պատրաստուէր վաղուան ունեկողիները ըլլալու՝ սինակոններու մէջ ան խափան կատարուող քարոզութեանց. նոյն բանն էր որ իրեն յատուկ ձեռքով մը տեղի կ'ունենար նաև առանին կեանքին մէջ,

ծնողաց խնամքով և ուրբինեռու ցուցմունքին համեմատ: Աղօթքը, Ս. Գիրքի ընթերցումը, հողեորերգիքը սնունդն էին հաւատացեալի կեանքին: Անաստուածութենէն ստեղծուած ընդհանրացած վիճակ մըն էր ամէնուն համար: Եթէ հասարակ ժողովուրդը կ'ընէր այս ամէնը իբրեւ բարեպաշտական պարտականութիւն, պէտք է ըսել թէ բարեկեցիկ և բարձր դասու պատկանող ընտանիքները զայն կը կատարէին նաև իբրեւ պատշաճութեան պահանջ և անհրաժեշտութիւն: Հարուստ երիտասարդը այդ տեսակէտով թերութիւն մը չէր կրնար զգացուցած ըլլալ իր անձին վրայ:

գ. Ոչ ալ ներքին պիտի ըլլար մտածել թէ Յիսուս իր այդ դիտողութեամբը կ'ուզէր մատնանշել անոր մէջ կրօնական անկեղծութեան պակաս մը, անոր բարեպաշտութիւնը նկատելով ձեականութիւն լոկ: — Աւետարանի պատմութեամբն ո՛ր կերպով և ո՛չ իմաստը չեն արտօնիր այդպիսի մտածում մը: Երիտասարդին անապարանքը՝ հասնելու Յիսուսի, որ իր խումբովը շարժան էր արդէն մեկնելու համար անկէ, ծնրադիր անոր առջև ինչալը, խօսելու եւ զանազը, սրտագին չէտը հարցումին, որով կ'ուզէ իմանալ թէ ինչ պէտք է ընէր որպէսզի կարող ըլլար ժառանգել յաւիտեանական կեանքը, և յետոյ երբ Յիսուս իրեն կը զգացընէ թէ օրէնքը պէտք էր զործադրել, իր պատասխանին ոգին՝ որով կարծես անոր անբաւականութիւնը հասկցած ըլլալը կ'ուզէ ըսել: և հուսկ ապա վերջին հարցումը: «Ի՞նչ բան արդեօք կը պակսի դեռ իրեն, որ կը նշանակէ թէ ինքն ալ կը կառնածի արդէն թէ թերի բան մը կայ դեռ իր մէջ. աստիճան մընէր կը ցուցնեն միայն հոգեկան կարիքի մը իր պաշտօն գիտակցութիւնը, ճշմարտութեան համար իր անվերապահ սէրը և Յիսուսի կեանքամբ իր յարգալից զգացումը:

Յիսուս ոչ միայն մտիկ կ'ընէ անոր խօսքերուն, այլ նաև իր ամենատես նայուածքովը, կը զննէ զայն, ու վերահասու հողեոր կեանքի և փրկութեան համար անոր զգացած տենչանքին, զոր կը մնայ անոր սիրտէն և արտայայտութենէն. հայեցեալ ի նա, սիրեաց զնա»: և կ'ըսէ անոր թէ ինչ է ունեցած պակասը և թէ ինչ պէտք է լրացնելու համար զայն. «Մի ինչ պակաս է ի քէն. եթէ կամիս կատարեալ լինել, երթ զոր ինչ ունիս վաճառեալ և տուր աղքատաց: Այսինքն «Բու հարստութիւնդ է քու պակասութիւնդ»:

Հարգը լուսաբանուած էր այլ ևս՝ թէ՛ ներկաներուն և թէ՛ աշակերտներուն համար՝ Յիսուսի այս շատ պարզ խօսքերէն ետքը: Ու երիտասարդը, զոր իր հարցումին անակնկալ այս պատասխանը յանկարծակիի էր բերած, յուսախար և դժգոհ, Աւետարանի բառերով խրոժողեալ և զորքատում, թողեր և իսկոյն հեռացեր էր անկէ: Վերկինքի մէջ պիտի ունենաւ գուն գանձ, այսինքն հոն ճշմարիտ հարստութեան պիտի տիրանաւ գուն, եթէ այս երկրի վրայ ունեցածդ, որ սուտ է և անցաւոր, ծախես և աղքատներուն բաշխես: Պիտի չահիս եքե կորսնցնես: Այդ երէն շուարեցուցեր էր զինքը. չէր կրցած մտնել չէր ուզած հասկնալ իրեն ըսուածը: Ի՞նչ. իբրեւ պակասութիւն ցոյց տալ իրեն այն՝ զոր ինքը սակայն իր մեծագոյն տառելութիւնը համարէր իր միշտ. տկարութիւն անուանել ինչ որ էրքը իր զօրութիւնը կարծեր էր մինչև այդ վարկեանք . . .

Ձկայ աւելի ողորմելի ունայնատութիւնքան այն՝ որով ստացուածքն մտածումը կը լեցնէ մարդկային հոգին: Ամենէն առաջ արդարութեան զգացումն է որ կը մեռնի այդպիսի հոգիէ մը վարուած անձին մէջ. ան չի կրնար խորհիլ թէ ինչ որ տրուած է իրեն իբրեւ հարստութիւն՝ կամ կոր բախտն, կամ ժառանգութենէն, այսինքն արիւնին միայն չինած յաճախ կեղակարծ իրաւունքներէն, և կամ՝ նոյն իսկ՝ անձնական ջանքերով հնարաւորուած միջոցներէն, որոնք անկարելի չէ որ ծուռ ճամբաներէ անցած անցուցած ըլլան զինքը, այսինքն հարստութիւնը մաքուր արժանիքի մը վարձքը չէ անպատճառ. չի կրնար մտածել այնպիսին թէ ասո՛ր համար նոյն իսկ խղճն և բարոյականութեան պարտք է որ մարդ իր ձեռքովը զարմանէ դիպուածին կամ պարագաներուն զործած անիրաւութիւնը, թոյլ տալով որ սէրը ուզէ օրէնքին և սովորութեանց սխալը:

Նա՛ միայն ինքզինքը հոգեկան այդպիսի բարձրութեան մը վրայ կրնայ հասնել և բունէն որ կատարելապէս ձգտում ունի իր մէջ. իսկ անհնգ որ զուրկ են այդ շնորհքէն, թերի են հոգւով. պակաս բան մը կայ իրենց մէջ. ու հարստութիւնը, սիրտը անզգայ և խղճը ընդարմ զարձնող այդ վիճակն է որ շատ անգամ կը շինէ այդ պակասութիւնը:

Երկրորդ թերութիւնը զոր կ'ունենայ հարստութեան կիրքէն մոլորած հոգին՝

ինքնամոռացումն է. ինքնամոռացում, այս բառին յոռի առումովը սակայն, և կամ, բոլորովին հակառակ իմաստով բացատրություն մը գործածելով, ինքզինքով չափազանց լեցուած ըլլալու տկարութիւնը: Ինչքե՞րու ծայրայեղ սիրով լեցուած մարդը կը մոռնայ թէ ինքը, իրբն բանական էակ, բարոյական անձնաւորութիւն մըն է, որ պէտք է ձգտի ամենէն աւելի հոգեկան նըպատակներու. ու չգիտի անիկա թէ այդ բնութեամբ նպատակները տեսնուելու եւ զգացուելու համար պէտք է որ նայուածքը սրբուած ըլլայ նիւթէն եկած կեղտերէն, և սիրտը՝ պղտոր հոգիէ: Այդ ինքնամոռացումը անձնաւորութիւնն է՝ բնաւ, որ՝ ընդհակառակն՝ առաքինութիւն է, այլ խղճին՝ իր անձէն պարպուելովը հոգիին մէջ գոյացած դատարկութիւնը, զոր շուտով կը լեցնէ սակայն աշխարհի ոգին. այնչափ որ աշխարհով լեցուած հոգին ինքզինքնի պարպուած՝ իր կոչումը մոռցած մարդն է ինքնին: Հին իմաստութիւնը անձին ծանօթութիւնը կը նկատէր բարոյականին հիմը. նորը, Աւետարանը, սրբագրելով այդ ըսկզբունքը, բարոյականը գրաւ անձին՝ Աստուծոյ ծանօթութեամբը յուսաւորուած գիտութեանը վրայ: Մարդս, երբ հարստութեան կուռքը կը գնէ իր սրտին մէջ, կը մոռնայ ոչ միայն ինքզինքը, այլ նաեւ զԱստուծո. ինքզինքը՝ որովհետեւ գրամին պաշտպանութեամբ ամենէն ահաւոր ձեւէ է արբեցութեան, ուր մարդ ամենէն առաջ իր անձին զգացումը կը կորսնցնէ. ու զԱստուծո՝ որովհետեւ չենք կրնար, որովհետեւ ոչ ոք կրնայ Աստուծոյ ծառայել և մամռնայի միեւնոյն ատեն: Հարստութեան կիրքը, արծաթաբոլորութիւնը՝ դասական քրիստոնէութեան բառով, մայրն է բոլոր չարիքներուն. չար է ան նոյն իսկ անձին համար, ոչ թէ որովհետեւ ան կրնայ իսկոյն միջոց և գործիք դառնալ ապականիչ վայելքներու, այլ որովհետեւ՝ երբ ազատութեան կը հասնի՝ զրկանքի բռնութիւնը կը դառնայ ոչ միայն այլոց այլ նաեւ յաճախ իր անձին համար. բուն ազակը՝ իրեն ալ կը խնայէ յաճախ ինչ որ չի կամենար բնաւ ուրիշներուն: Ան ապիկա՝ թէ՛ բարոյապէս և թէ՛ նիւթապէս: Անպիտիկներ կը ճանչնայ մարդկային փորձառութիւնը, որոնք իրենց ուսկիներուն վրայ մեռած են սովամահ:

Այն մոլութիւնն է ան որ կը փճացնէ բոլոր միւս առաքելութիւնները. երբ անգամ մը իրեն բոյն կ'ընէ ան սիրտը, ալ տեղ չունի հոն սէրը. ո՛չ ընկերին, ո՛չ ընտանիքին, ո՛չ ազգին, ո՛չ Աստուծոյ և ո՛չ իսկ անձին — այս վերջինը իր լաւագոյն իմաստութիւնը անշուշտ — այո՛, ո՛չ իսկ անձին սէրը: Կրնանք զարդարուած ըլլալ շատ մը բարեմասնութիւններով, բարի կենցաղավարութեան և նոյն իսկ բարեպաշտութեան շնորհներով, բայց եթէ անոնց հետ կայ, եթէ անոնց ներքեւ ծածկուած է դրամին կամ ստացուածքին մոլութիւնը, ան կը նստագոյնէ՝ անտեսանելի կը դարձնէ այն ամէնը, ու կ'երևի ինքը, իրբն չբուժուող ախտ մը, չնուաճող թերութիւն մը, հոգիին ամբողջ գեղեցկութիւնը ազարտող մեծ պակասութիւն մը: Ի գուրէջ որ հառաչած է հնութեան ամենէն մեծ բանաստեղծներէն մին. «Յո՛ր ինչ եղեռն ոչ հրապարակս գտիտա մահացուաց, ո՛վ ժանտաժուտ քաղց ոսկոյն». գարշելի արծաթաբոլորութիւն, ինչ ահաւոր ոճիրներու կառաջնորդես դուռն յաճախ մարդկային սիրտը: Երիտասարդը իր հարցումին պատասխանը ստանալէն ետքը, տխրած, թերեւ զայրացած ալ, — այդ կը նշանակէ գէթ «խոժոռած» բառը — հեռացաւ Յիսուսի քովէն: Կեղծիք չէր յաւիտենական կեանքի պայմաններուն մասին իր հարցասիրութիւնը, և մեծ բանագրէն շրացած՝ աւելիին ևս տենչը ունէր դեռ ան. միայն թէ չէր ըստարար այդպիսի պատասխանի մը. չէր կրնար մտածել թէ ինչ որ իրեն թանկագին բան մը թուիր էր՝ իրբն ամենէն անարգ վիճակը պիտի ցուցուէր իրեն. չէր ըմբռնած իր պակասը, որովհետեւ երկրաւոր և նիւթական արժէքներու մէջ միշտ մտառոյղ, չէր կցեր կշռել թէ իսկապէս ի՞նչ կ'արժէր ինքը. ու աս է գրամին սիրոյն ամենէն դաժան հետեանքներէն մին, անգէտ դարձնել մարդը իր բուն արժէքին. ու, ատոր համար նոյն իսկ, արժասիրքին անոնց որոնք՝ իր դասակարգէն չեն. այսինքն չբաւար են ըստ աշխարհի, թէ և հարուստ ուրիշ և լաւագոյն առաւելութիւններով. ո՞վ չի ճանչնար անմիտ հարուստին արհամարհական կեցուածքը...

✱

Բայց թոյլ չտանք որ այս խորհրդածութիւնները զէպի ծանրագոյն սխալ մը տանին մեր մտածողութիւնը:

Գլխինք Աւետարանի ուրիշ էջերէն թէ Յիսուս կը գտաւ պարտէ ոչ թէ հարուստը, այլ ազակը. ո՛չ թէ հարստութիւնը ինքնին, այլ անիրաւութեամբ շահուած ու անարդարութեամբ գործածուած հարստութիւնը։ Ապա թէ ոչ՝ Աւետարանի բարոյականին համար ողորմածութիւնը երանական վիճակ մը պիտի չըլլար քնաւ, և, ըստ Առաքեալին՝ Յիսուս պիտի չըլեր թէ ճերանելի է տանը քան առնուելն։ Կարենալ ողորմելու կամ տալու համար, պէտք է ունենալ իր պէտքէն աւելին։ ու բարեգործութիւնը ընդարձակ սահմանի մը մէջ կատարելու համար, այդ աւելին պէտք է լինի առատ. ինչ որ ըսել է թէ հարստութիւնը օրհնութիւն է, երբ հարուստը ինքզինքը կը համարի իր ունեցածին ոչ թէ տէրը այլ վերակացուն զոր պարտի տնտեսել կամ մատակարարել սիրոյ օրէնքով։ Այդ սկզբունքին է որ ծառայած է քրիստոնէութիւնը իր դարաւոր կեանքին մէջ։ ու քրիստոնէական կեանքը ամենէն ճշմարիտ մեկնութիւնն է Աւետարանին։

Ոչ մէկ կրօն, մարդկութեան մէջ, այնքան ծառայած է այս գաղափարին, սիրոյ այս մտատիպարին, որքան քրիստոնէութիւնը։ Բարեգործութիւնը գերազանցապէս քրիստոնէական իրականութիւն մըն է։ Ոչ մէկ հաւատք կրցած է աղքատութեան և հարստութեան մտածութիւնը ներգաշնակել՝ հաշտեցնել իրարու հետ այնքան արագօրէն, որքան Աւետարանի հաւատքը։ «Եւրոպի» աղքատացը. բայց երանական է ոչ թէ չքաւորութիւնը ինքնին, որ կրնայ նաեւ լինել հետեւանք ծուլութեան, անմտութեան և մոլութեանց, այլ այն՝ որ գլխակցօրէն և մարդասիրական զգացմամբ կը ստացուի։ Երանելի է նա որ կրնայ և կը յօժարի ու կը ցանկայ աղքատանալ՝ միմիայն եւ երջանկացնելու համար ճակատագրէն հարուածուած, բախտէն և պարագայից տառճութենէն անժառանգուած թշուառները։ կամաւոր աղքատութիւնը։ Ոչ թէ տուրքն է արժանիքին կշիռը, այլ այն զգացումը որ կը դրոշմ սիրտը՝ առկա. աղքատը որ կուտայ ինչ որ ունի, ու հարուստը որ իրենը չի նկատեր իր ամբողջ ունեցածը, Աւետարանի ցանձանակին առջեւ հաւասար են իրարու։ Թէև ա՛յլ հասարակ տեղիք մը թերեւ՝ բայց յաւելութեամբ ճշմարտութիւն մըն է այս վէճուքը. հարստութիւնը ոյժ մըն է, զոր պէտք է կարենալ գործածել բարի վախճանի մը։ Ամէն ոյժ չարիք է, երբ անսանձ է և անուղղայ. ու բարիք է, երբ կարելի կ'ըլլայ ծառայեցնել մարդկոյ։

Դուռ եւ աստուածային նպատակներուն։

Եթեւ պակասութիւնդ քու հարստութիւնդ է, անհարկեց Յիսուս երկտասարգին, բայց ասիկա ճշմարտագանցութեան իր ձեռնէր միայն. յաճորդ բռնորոպը կ'ամբողջացնէր անիկա իր միտքը, երբ կ'ըսէր. «Ժախէ ունեցածդ և աղքատներուն բաժնէ»։ Իր պատգամն էր. «Եթեւ հարստութիւնդ թերութիւն մըն է քեզի համար, եթէ դուն չկարենաս զայն բաժնի նպատակի գործածելու։ Չկրցաս ըմբռնել իրեն եղած թեւագործութիւնը. ու ա՛յդ էր մանաւանդ քուն պակասութիւնը իր վրայ։

✱

Ոչ ոք, որ մարդ է հողեղէն և ճակատագրուած մահուան, կրնայ անձանօթ մընացած ըլլալ հարստանալու փորձութեան։ Ստացուած քին ի՞նչը՝ ի նուաճի, ու դրամին սէրը՝ ներկայիս, ամենէն ընդոծին քնազգանքէն մին է եղած և է քաղաքակրթուած մարդուն սրտին։ Ու ոչինչ կայ արտակարգ կամ անբնականոն այդ զգացման մէջ։ Որքան կ'աճին կեանքին պէտքերը, այնքան ևս կը մեծնայ անոնց գոհացում տալու ինչը։ Ընչդ հոտ է սակայն որ քրիստոնէան պէտք է ի գործ գնէ իր կրօնքէն իրեն ուսուցուած բարոյականին արդարութիւնը. պէտք է կարենայ վատորոշել հոգիին պէտքերը և մարմինին պէտքերը, ու վերջինս ներուռն տալով այնքան միայն գոհացում, որքան հարկի է առողջ ապրելու համար, առաջիններուն դարձնէ իր ամբողջ ուշը, իրագործելու համար Աւետարանով ճանչցած իր իտեալը։ Աշխարհի մտայնութեամբ կաղապարուած մարդուն համար գիւրբն չէ այս. բայց պէտք չէ որ տանակոխուի հոգիին մեր կեանքին մէջ տիրական ըլլալու իրաւունքն ու ձգտումը։ Քայլ մը միայն բաւական է արդ համար. հարկ է միայն ճաշակը առնուլ. անացեալ ինքնին կը կատարուի, բաւական է որ ճանչնանք հոգեկան երանութիւնը. ա՛յլ պիտի չուզենք բաժնուլ ինչին։ Ու ատոր համար անհրաժեշտ բանն է իր չափին մէջ պահել դրամին համար զգացումը սէրը։ Առանց սանձի՝ զազան մըն է ան, բռնաւոր մը, որ կը խորտակէ ամէն ինչ որ գեղեցիկ է հոգեւոյն մէջ։ Պէտք է գիտնալ զգեստն իրարը Աստուծոյ դէմ պատերազմի մղող այդ բռնաւորը։

Ի՞նչ երանական բերկրանք անո՛ր համար որ կրնայ ընել այդ բանը։